

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 48/19
Luxembourg, 11. april 2019

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-619/18
Komisija/Poljska

Generalni pravobranilec Evgeni Tanchev: Sodišče naj odloči, da so določbe poljske zakonodaje o znižanju upokojitvene starosti sodnikov vrhovnega sodišča v nasprotju s pravom Unije

Z izpodbijanimi ukrepi sta kršeni načeli nezamenljivosti sodnikov in neodvisnosti sodstva

Nov poljski zakon o vrhovnem sodišču (v nadaljevanju: zakon o vrhovnem sodišču) je bil sprejet 3. aprila 2018. S tem zakonom se je upokojitvena starost sodnikov vrhovnega sodišča znižala na 65 let. Nova starostna omejitev velja od dneva začetka veljavnosti tega zakona in se nanaša na sodnike, ki so bili za sodnike tega sodišča imenovani pred tem dnevom. Sodniki vrhovnega sodišča lahko sodniško službo aktivno opravljajo po dopolnjeni starosti 65 let, vendar so za to potrebni izjava o želji zadevnega sodnika, da nadaljuje z opravljanjem svojih obveznosti, potrdilo o tem, da mu zdravstveno stanje omogoča opravljati delo, in soglasje predsednika Republike Poljske.

Tako so se sodniki vrhovnega sodišča, ki so dopolnili 65 let pred začetkom veljavnosti tega zakona ali najpozneje 3. julija 2018, v skladu s tem zakonom morali upokojiti 4. julija 2018, razen če so do vključno 3. maja 2018 predložili tako izjavo in potrdilo in če jim je predsednik Republike Poljske izdal dovoljenje za nadaljnje aktivno opravljanje funkcije na vrhovnem sodišču.¹

Komisija je 2. oktobra 2018 pri Sodišču vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti. Komisija meni, da je Poljska s tem, da je, prvič, znižala upokojitveno starost in to novo upokojitveno starost uporabila za sodnike, ki so bili za sodnike vrhovnega sodišča imenovani pred 3. aprilom 2018, in drugič, predsedniku Republike Poljske podelila pravico, da tekoči mandat sodnikov vrhovnega sodišča podaljša po prostem preudarku, kršila pravo Unije.²

Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 15. novembra 2018 ugodil predlogu Komisije, naj se ta tožba obravnava po hitrem postopku.

Poleg tega je Komisija Sodišču predlagala, naj do izreka sodbe v okviru postopka za izdajo začasnih odredb Poljski³ naloži, da sprejme tečasne ukrepe: (1) začasno prekine izvajanje določb nacionalne zakonodaje o znižanju upokojitvene starosti sodnikov vrhovnega sodišča; (2) sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da lahko sodniki vrhovnega sodišča, na katere se nanašajo obravnavane določbe, opravljajo svoje naloge na istem delovnem mestu, hkrati pa uživajo enak status in enake pravice ter so deležni istih delovnih pogojev, kot so veljali pred začetkom veljavnosti zakona o vrhovnem sodišču; (3) ne sprejme nobenega ukrepa v zvezi z imenovanjem sodnikov vrhovnega sodišča za nadomestitev sodnikov vrhovnega sodišča, na katere se nanašajo te določbe, in nobenega ukrepa v zvezi z imenovanjem novega prvega predsednika vrhovnega sodišča ali v zvezi z določitvijo osebe, zadolžene za vodenje vrhovnega sodišča namesto prvega predsednika do imenovanja novega prvega predsednika; (4) Komisijo

¹ Sodniki vrhovnega sodišča, ki bodo dopolnili 65 let med 4. julijem 2018 in 3. aprilom 2019, se morajo upokojiti 3. aprila 2019, razen če pred 3. aprilom 2019 predložijo ustrezno izjavo in potrdilo in če jim predsednik Republike Poljske izda dovoljenje za nadaljnje opravljanje funkcije na vrhovnem sodišču. Kar zadeva sodnike vrhovnega sodišča, ki so bili za sodnike tega sodišča imenovani pred 3. aprilom 2018 in ki bodo dopolnili 65 let po 3. aprilu 2019, za nadaljnje opravljanje njihove funkcije po dopolnjenem 65. letu starosti veljajo splošna pravila, in sicer predložitev izjave in potrdila ter soglasje predsednika Republike Poljske.

² Člen 19(1), drugi pododstavek, PEU in člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

³ Ob podpori Madžarske.

najpozneje en mesec po vročitvi sklepa Sodišča in nato vsak mesec obvesti o vseh ukrepih, ki jih je sprejela ali jih namerava sprejeti za popolno uskladitev s tem sklepom.

Sodišče je s sklepom z dne 17. decembra 2018 tem predlogom ugodilo do izdaje sodbe v tej zadevi.⁴

Komisija je na obravnavi poudarila, da so bile določbe zakona o vrhovnem sodišču, ki se izpodbijajo v tem postopku, sicer spremenjene z zakonom z dne 21. novembra 2018, vendar ni gotovo, ali je ta zakon odpravil domnevne kršitve prava Unije, in da vsekakor ostaja interes za odločitve v tej zadevi zaradi pomena, ki ga ima neodvisnost sodstva v pravnem redu Unije.

Generalni pravobranilec E. Tanchev je v sklepnih predlogih, predstavljenih danes, ugotovil, da je potrebna ločena preučitev člena 19(1), drugi pododstavek, PEU in člena 47 Listine. Zato naj bi bilo treba očitke v delu, v katerem temeljijo na členu 47 Listine, zavreči kot nedopustne, saj Komisija ni predložila nobenih trditev, ki bi kazale, da je Poljska izvajala pravo Unije, kakor se zahteva v členu 51(1) Listine. Po njegovem mnenju so očitki v delu, v katerem temeljijo na členu 19(1), drugi pododstavek, PEU, utemeljeni in ta tožba ni preprečena zaradi sprožitve mehanizma iz člena 7(1) PEU.

Generalni pravobranilec na prvem mestu navaja, da je nezamenljivost članov zadevnega organa eno od jamstev, ki so neločljivo povezana z neodvisnostjo sodstva. Nezamenljivost (neodstavljivost) je namreč „temelj in odraz neodvisnosti sodstva in pomeni, da sodnikov ni mogoče razrešiti, začasno odstaviti, premestiti ali upokojiti, razen iz nekaterih zakonsko urejenih razlogov in ob upoštevanju zakonsko urejenih varoval“. Sodniki bi v skladu s smernicami, ki jih objavljajo evropski in mednarodni organi v zvezi z neodvisnostjo sodstva, morali zlasti imeti zajamčen položaj, dokler ne dosežejo obvezne upokojitvene starosti oziroma ne poteče njihov mandat, in so v posameznih primerih lahko začasno odstavljani ali zamenjani le zaradi nezmožnosti ali vedenja, zaradi katerega niso primerni za položaj. Predčasna upokojitev bi morala biti mogoča le na prošnjo zadevnega sodnika oziroma iz zdravstvenih razlogov, kakršne koli spremembe obvezne upokojitvene starosti pa ne smejo učinkovati za nazaj.

Generalni pravobranilec poudarja, da je Komisija dokazala, da izpodbijani ukrepi, prvič, močno vplivajo na sestavo vrhovnega sodišča, saj zadevajo 27 od 72 sodnikov; drugič, pomenijo posebno zakonodajo, sprejeto v zvezi s člani vrhovnega sodišča, in tretjič, predvidoma nisočasni. Nenadna in nepredvidena odstavitev velikega števila sodnikov neizogibno povzroči tudi težave z vidika zaupanja javnosti. Poleg tega so države članice po mnenju generalnega pravobranilca sicer pristojne za prilagajanje upokojitvene starosti sodnikov glede na družbene in gospodarske spremembe, vendar pri prilagajanju ne smejo ogroziti neodvisnosti in nezamenljivosti sodnikov, kar bi pomenilo kršitev njihovih obveznosti na podlagi prava Unije. **Generalni pravobranilec zato meni, da je z izpodbijanimi ukrepi kršeno načelo nezamenljivosti sodnikov**, ki mora biti upoštevano, da so izpolnjene zahteve za učinkovito sodno varstvo v skladu s členom 19(1), drugi pododstavek, PEU.

Generalni pravobranilec na drugem mestu opozarja, da v skladu z zahtevami za neodvisnost sodstva, ki jih morajo države članice izpolniti v skladu s to določbo, pojem neodvisnosti zlasti zahteva, da zadevni organ svoje funkcije izvaja povsem samostojno, ne da bi bil s komer koli kakor koli hierarhično povezan ali komur koli podrejen in ne da bi prejemal kakršne koli ukaze ali navodila, da je tako zaščiten pred zunanjimi posegi ali pritiski, ki lahko ogrozijo neodvisnost presoje njegovih članov in vplivajo na njihove odločitve. V obravnavani zadevi je Poljska potrdila, da za neobstoj soglasja predsednika Republike Poljske za podaljšanje mandata sodnika vrhovnega sodišča preko upokojitvene starosti ne velja sodni nadzor.

Po navedbah generalnega pravobranilca trditve Poljske glede predsednikovih pristojnosti v skladu s poljsko ustavo, glede sistema jamstev za neodvisnost sodstva, ki so določena v poljskem pravu, in glede meril, ki jih nacionalni sodni svet (KRS) upošteva pri pripravi svojega mnenja, ne zadostujejo za odpravo vtisa o pomanjkljivi objektivni neodvisnosti vrhovnega sodišča, ki izhaja iz

⁴Glej sporočilo za medije št. [204/18](#).

izpodbijanih ukrepov. Generalni pravobranilec, natančneje, glede vloge KRS ugotavlja, da njegovo mnenje ni zavezujoče in da njegova vloga ne glede na sestavo KRS nikakor ne ublaži vtisa o nesorazmernem obsegu pooblastil predsednika Republike Poljske. Poleg tega trditve Poljske, ki temeljijo na zakonodaji drugih držav članic in Sodišču Evropske unije, niso prepričljive. Ureditve drugih držav članic namreč niso primerljive s položajem na Poljskem, saj te delujejo v drugačnem pravnem, političnem in družbenem okviru, vsekakor pa to ne vpliva na neizpolnitev obveznosti Poljske. Sklicevanje na Sodišče Evropske unije je ravno tako brezpredmetno, ker ne gre za vprašanje spremembe pravil o upokojitveni starosti sodnikov tega Sodišča, poleg tega pa to sklicevanje ni primerno, saj Sodišče deluje na nadnacionalni ravni, zato se njegova ureditev razlikuje od klasične tristranske delitve oblasti v državah članicah. **Generalni pravobranilec nazadnje ugotavlja, da so z izpodbijanimi ukrepi kršene zahteve za neodvisnost sodstva**, saj lahko vrhovno sodišče in njegove sodnike izpostavijo zunanjim posegom in pritisku predsednika Republike Poljske ob prvem podaljšanju in obnovitvi njihovega mandata, kar škoduje objektivni neodvisnosti tega sodišča in vpliva na neodvisno presojo in odločitve sodnikov, zlasti ker zahtevo po vložitvi prošnje za podaljšanje upokojitvene starosti pri predsedniku Republike Poljske spremlja znižanje upokojitvene starosti.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: Tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti lahko zoper državo članico, ki ni izpolnila obveznosti iz prava Unije, vložijo Komisija ali druga država članica. Če Sodišče ugotovi, da obveznosti niso bile izpolnjene, mora ta država članica v kar najkrajšem času sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe. Če Komisija meni, da država članica ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe, lahko vložijo novo tožbo, s katero zahteva naložitev denarnih sankcij. Če pa Komisija ni bila obveščena o ukrepih za prenos direktive, lahko Sodišče na predlog Komisije sankcije naloži že v prvi sodbi.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106